

Szczecin, 24 października 2018 r.

Informacja prawna
sporządzona na zlecenie
Zarządu Głównego NSZZP

Informacja prawna
w przedmiocie honorowego oddawania krwi przez funkcjonariuszy Policji

Stan faktyczny:

W dniu 22 października 2018 r. Zarząd Główny NSZZ Policjantów w Warszawie zwrócił się o udzielenie informacji prawnej w następującym zakresie:

1. Czy o chęci honorowego oddania krwi policjant powinien wcześniej poinformować przełożonego, a jeśli tak, to z jakim wyprzedzeniem i w jakiej formie?
2. Czy przełożony może "zabronić" policjantowi honorowego oddania krwi we wskazanym przez policjanta terminie?
3. Na jaki okres przysługuje zwolnienie z obowiązku wykonywania pracy po honorowym oddaniu krwi, tj. w dniu jej oddania do godz. 24, przez okres 24 godzin od jej oddania? Czy okres ten, np. ze względu na odczucie braku regeneracji organizmu może być przedłużony?
4. Czy w przypadku niedopuszczenia do honorowego oddania krwi, np. ze względu na przeciwwskazania medyczne stwierdzone w trakcie badania lekarskiego, policjant może zostać skierowany przez przełożonego do służby np. w godzinach popołudniowych lub nocnych?
5. Czy w przypadku honorowego oddania krwi policjant ma obowiązek stawienia się w jednostce Policji na wezwanie przełożonego, np. w przypadku ogłoszenia alarmu pomimo posiadania zaświadczenia o oddaniu krwi i zwolnieniu z obowiązku pracy?

Stan prawny:

1) Ustawa z dnia 06 kwietnia 1990 r. o Policji

Art. 121b

1. W okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim policjant otrzymuje 80% uposażenia.

2. Zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym policjant jest zwolniony od zajęć służbowych z powodu:

- 1) choroby policjanta, w tym niemożności wykonywania zajęć służbowych z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;

2) **oddawania krwi** lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub z powodu okresowego badania lekarskiego dawców krwi;

(...)

5. Jeżeli zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym policjant jest zwolniony od zajęć służbowych z powodu:

(...)

5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów,

6) **oddania krwi lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub z powodu badania lekarskiego dawców krwi,**

- zachowuje on prawo do 100% uposażenia.

Art. 121c

1. Okres przebywania na zwolnieniu lekarskim stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawione zgodnie z art. 55 ust. 1 i art. 55a ust. 7 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa albo wydruk zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 55a ust. 6 tej ustawy, z tym że:

1) w przypadku poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz niezdolności do służby wskutek poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów - zaświadczenie wystawione przez lekarza na zwykłym druku zgodnie z przepisem art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;

2) w przypadku, o którym mowa w art. 121b ust. 2 pkt 2 - zaświadczenie jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi;

Art. 121d

3. **Zaświadczenie** jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi albo decyzję, o której mowa w art. 121c ust. 1 pkt 5, **policjant jest obowiązany dostarczyć właściwemu przełożonemu w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania,**

5. W przypadku niedopełnienia obowiązków, o których mowa w ust. 2-4, **nieobecność w służbie w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim uznaje się za nieobecność nieusprawiedliwioną**, chyba że niedostarczenie zaświadczenia, oświadczenia albo decyzji nastąpiło z przyczyn niezależnych od policjanta.

2) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 14 maja 2013 r. w sprawie szczegółowych praw i obowiązków oraz przebiegu służby policjantów

§ 15

1. **Policjant jest obowiązany uprzedzić bezpośredniego przełożonego o niemożności stawienia się do służby lub spóźnieniu z przyczyny z góry wiadomej** lub możliwej do przewidzenia oraz określić przewidywany czas trwania nieobecności.

2. W razie niestawienia się do służby lub spóźnienia z innej przyczyny niż określona w ust. 1, policjant jest obowiązany poinformować bezpośredniego przełożonego tego samego dnia o przyczynie nieobecności w służbie i przewidywanym czasie jej trwania lub przyczynie spóźnienia.

3. W razie zaistnienia przyczyny uniemożliwiającej dopełnienie obowiązku, o którym mowa w ust. 2, policjant jest obowiązany poinformować o przyczynie nieobecności w służbie i przewidywanym czasie jej trwania lub przyczynie spóźnienia niezwłocznie po ustaniu tej przyczyny.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1-3, **policjant jest obowiązany poinformować bezpośredniego przełożonego osobiście lub za pośrednictwem innej osoby, używając środka łączności lub drogą pocztową.** Za datę przekazania informacji drogą pocztową uważa się datę stempla pocztowego.

3) Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi

Art. 9

1. Zasłużonemu honorowemu dawcy krwi i honorowemu dawcy krwi przysługuje:

1) zwolnienie od pracy w dniu, w którym oddaje krew, i na czas okresowego badania lekarskiego dawców krwi na zasadach określonych w odrębnych przepisach;

Analiza prawna:

1. Czy o chęci honorowego oddania krwi policjant powinien wcześniej poinformować przełożonego, a jeśli tak, to z jakim wyprzedzeniem i w jakiej formie?

O chęci honorowego oddania krwi funkcjonariusz zobowiązany jest poinformować i uprzedzić bezpośredniego przełożonego. Informacja ta w celu uniknięcia ewentualnych wątpliwości czy nieporozumień winna zostać przekazana na piśmie za potwierdzeniem odbioru. Poinformowanie bezpośredniego przełożonego powinno nastąpić z odpowiednim wyprzedzeniem, tak aby nieobecność funkcjonariusza w danym dniu mogła zostać uwzględniona przy planowaniu służby w danej jednostce i nie spowodowała sparaliżowania procesu pracy. Tym samym funkcjonariusz nie powinien niejako zaskakiwać przełożonego decyzją o honorowym oddaniu krwi w danym dniu. Funkcjonariusz Policji winni mieć bowiem w tym przypadku na uwadze szeroko rozumiany interes i dobro służby.

2. Czy przełożony może "zabronić" policjantowi honorowego oddania krwi we wskazanym przez policjanta terminie?

Zgodnie z przywołanym powyżej art. 121b ust. 2 pkt 2 ustawy o Policji zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym policjant jest zwolniony od zajęć służbowych **z powodu oddawania krwi** lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub **z powodu okresowego badania lekarskiego dawców krwi**. Tym samym w/w okres jest okresem przebywania na zwolnieniu lekarskim za który policjant zachowuje prawo do 100 % wynagrodzenia oraz stanowi tzw. nieobecność usprawiedliwioną. Okres przebywania na zwolnieniu lekarskim stwierdza zaświadczenie organizacyjnej publicznej służby krwi. Powyższe zaświadczenie **policjant jest obowiązany dostarczyć właściwemu przełożonemu w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania**. Jak wynika z art. 121d ust. 5 jeżeli policjant przedmiotowego zaświadczenia nie dostarczy w powyższym terminie, to nieobecność w służbie z powodu honorowego oddawania krwi będzie stanowiła

nieobecność nieusprawiedliwioną, chyba że nastąpiło to z przyczyn niezależnych od policjanta.

Wobec powyższego, w ocenie opiniującego co do zasady przełożony nie powinien „zabronić” oddania przez policjanta krwi we wskazanym przez policjanta terminie, bowiem funkcjonariuszowi oddającemu honorowo krew przysługuje zwolnienie od zajęć służbowych, tym bardziej w sytuacji powiadomienia go o tym z odpowiednim wyprzedzeniem.

Jednakże w praktyce mogą zdarzyć się sytuacje w których przełożony mimo poinformowania go przez policjanta o zamiarze honorowego oddania krwi w danym dniu wyda polecenie stawienia się w służbie. W takiej sytuacji niestawienie się przez funkcjonariusza do służby może stanowić naruszenie dyscypliny służbowej i rodzić odpowiedzialność dyscyplinarną np.za niewykonanie polecenia przełożonego.

3. Na jaki okres przysługuje zwolnienie z obowiązku wykonywania pracy po honorowym oddaniu krwi, tj. w dniu jej oddania do godz. 24, przez okres 24 godzin od jej oddania? Czy okres ten, np. ze względu na odczucie braku regeneracji organizmu może być przedłużony?

Zwolnienie od zajęć służbowych przysługuje na czas wskazany w zaświadczeniu wydanym przez stację krwiodawstwa. Dlatego też należy pamiętać aby przy opuszczaniu stacji krwiodawstwa nie zapomnieć pobrać stosowanego zaświadczenia, które należy przedłożyć przełożonemu w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania. Jeżeli czas wskazany w zaświadczeniu będzie krótszy niż czas służby w danym dniu, to funkcjonariusz zobowiązany jest stawić się do służby.

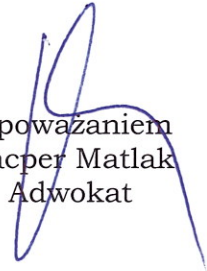
W przypadku gdy po oddaniu krwi funkcjonariusz z uwagi na stan zdrowia nie będzie w stanie wrócić do służby, okoliczność ta powinna być odnotowana w wydanym zaświadczeniu. Powyższe pozwoli na zachowanie przez funkcjonariusza prawa do 100% wynagrodzenia za dzień służby i uchroni go przed zarzutem nieusprawiedliwionej nieobecności w służbie czy naruszenia dyscypliny służbowej.

4. Czy w przypadku niedopuszczenia do honorowego oddania krwi, np. ze względu na przeciwwskazania medyczne stwierdzone w trakcie badania lekarskiego, policjant może zostać skierowany przez przełożonego do służby np. w godzinach popołudniowych lub nocnych?

W sytuacji gdy funkcjonariusz w wyniku przeprowadzonych badań nie zostanie dopuszczony do honorowego oddania krwi, to wówczas za cały czas pozostawania w stacji krwiodawstwa na badaniach przysługuje mu zwolnienie od zajęć służbowych. W takiej sytuacji również należy pobrać w stacji krwiodawstwa zaświadczenie potwierdzające, że funkcjonariusz w określonych godzinach został poddany badaniom w stacji krwiodawstwa i przedłożyć je przełożonemu. W takiej sytuacji w ocenie opiniującego brak jest przeszkód do skierowania policjanta do pełnienia służby w godzinach popołudniowych lub nocnych.

5. Czy w przypadku honorowego oddania krwi policjant ma obowiązek stawienia się w jednostce Policji na wezwanie przełożonego, np. w przypadku ogłoszenia alarmu pomimo posiadania zaświadczenia o oddaniu krwi i zwolnieniu z obowiązku pracy?

W przypadku gdy policjant otrzymał zwolnienie lekarskie, to powinien być traktowany jako zwolniony od służby i nawet w sytuacjach nagłych nie powinien być wzywany do służby, z powodu zagrożenia życia i zdrowia własnego (charakter służby) a także narażenia innych osób wobec których, bądź na rzecz których miałyby interwencję w stanie osłabienia podejmować. Tym niemniej jest to kwestia ocenna i w stanie wyższej konieczności policjant mógłby stawić się na polecenie, ale w takim przypadku powinien zostać zbadany przez lekarza, który sprawdziłby jego stan zdrowia na moment stawienia się do służby (czy nastąpiła już właściwa regeneracja i jest on w stanie wykonywać obowiązki służbowe). Tym niemniej nie znalazłem jakichkolwiek procedur regulujących tą kwestię, gdyż co do zasady zwolnienie lekarskie świadczy o niemożności świadczenia pracy czy służby.

Z poważaniem
Kacper Matlak
Adwokat